

XXXVII
Mostra Literària
del Maresme
Teià 2020

Guad. R. 01
2015

XXXVII EDICIÓ

MOSTRA
LITERÀRIA
DEL MARESME

Mostra Literària del Maresme XXXVII Edició. Teià 2020
Edita: Consell Comarcal del Maresme. Mataró, novembre 2020
Imatge portada: Gerard Rosés. *Noia a la biblioteca 2015*.
73x47 Acrílic sobre cartó ondulat encolat
Correcció: Ester Sancho
Tractament gràfic i maquetació: Mònica Marcet
Maquetació i impressió: Impremta Graupera
Dipòsit Legal: B 20339-2020

Primer Premi Grup F
Joan Mayans Planells
Arenys de Munt

PENSA UN DESIG

–Pensa un desig!

La Clara aixeca els seus grans ulls nets i marrons i somriu a son pare.

–Va, Clara, un desig ben gros! –reforça la iaia, somrient i expectant, com si el desenllaç d'aquell moment amagués realment un misteri impenetrable.

La Clara, embolicada en un vestit groc llampant, de nena de diumenge, agafa aire i fa com qui pensa un desig.

La Maria se la mira amb una mirada il·legible. Com mira una mare quan la seva filla única i preciosa és a punt de bufar un número '9' i enfilars l'últim dels seus anys d'un sol dígit. Que gran que està, la Clara. Que guapa. Que alta. Que bona nena se la veu. Tot són elogis per a la Clara, sempre. Tots tenen raó. La Clara és una nena dolça, atenta i meravellosa.

La Maria no ho diu a ningú, però sovint dubta que ella hagi tingut gaire cosa a veure amb aquest prodigi infantil. Li agradaria pensar que ha estat cosa d'ella, que han estat la seva educació i la seva influència els que han fet de sa filla el projecte de persona perfecta que ara pren aire i es disposa a bufar l'espelma del seu últim pastís d'un sol dígit. Una nena perfecta hauria de ser la prova d'una mare que ha fet bé la seva feina? És la Clara la prova del seu èxit? Tant de bo s'ho cregués. Tant de bo fos capaç de trobar prou arguments per dir-se a ella mateixa que sí, que havia fet una feina fantàstica, que la Clara era el seu gran triomf.

Però no sap fer-ho.

Qui sap d'on surt, aquesta nena, amb la seva cua tibada i perfecta, sense cap pèl fora de lloc. Qui sap per què les seves dents creixen rectes i en filera, preparades per somriure beatíficament a qualsevol altra persona. Qui sap quan ha après a tallar-se ella

mateixa les ungles, quan ha agafat l'hàbit de rentar-se les dents amb tanta regularitat i cura o quan va començar a plegar-se i desar-se ella mateixa la roba. Se suposa que hauria d'haver estat ella, la mare, qui l'hagués empès fins a aconseguir tot allò. Però, en la Clara, l'educació i la responsabilitat sembla que sorgeixin per generació espontània. La seva obediència és infinita. Avui mateix li ha fet posar un vestit groc cridaner i infantil pensant que ella s'hi oposaria. Que protestaria una mica. I res. Ha semblat que li fes il·lusió i tot. Se l'ha posat i després ha anat a ensenyar-l'hi, tota cofoia. La nena encantadora que recol·lecta felicitacions. Quina nena més guapa/neta/educada/amable/endreçada. I la Maria fa que sí amb el cap, trobant a faltar alguna rebequeria de tant en tant, desitjant que arribi el dia que potser algú se'n queixi, que li diguin que li ha pres l'estoig a algú, que ha pegat a algun nen més petit, que... el que sigui... Quelcom que la faci més fràgil i imperfecta. Quelcom que l'apropi a ella.

L'espelma té cercles de colors que s'alternen sobre el tronc del número 9. Té també dos ulls, a la part superior, que s'estan començant a fondre per la proximitat amb la flama encesa, que balla inquieta. El pastís és un rectangle revestit de sucre glacé tintat de colors. Una Ladybug enorme fa una acrobàcia a la seva cara superior. El pastís l'ha dut el pare, del Mercadona. A la Clara ja no li agrada massa, la Ladybug. Però no n'ha dit res. Que son pare no estigui al corrent de l'evolució dels seus gustos no és culpa d'ell. Així que el pastís ja li està bé. Per això ha fet un xiscle de sorpresa quan l'ha vist i ha abraçat son pare, com si li hagués regalat la Lluna, i no un pa de pessic industrial empastifat de sucre artificial de dotze euros. "No hi ha res més lleig que ser desagratit", sol dir la iaia. La Clara ho practica religiosament. Son pare se l'ha cregut i ha gaudit de l'instant. Poques coses poden omplir més un pare que un xiscle, una abraçada i un somriure de la seva filla. Quan la desfeien, l'abraçada, ell se sentia un bon pare i ella, una bona filla. Gràcies, papa. De res, Clara. Gràcies, Mercadona.

La Clara reté l'aire dins els pulmons i creua una mirada amb sa mare. Els ulls es troben per sobre de la taula i del pastís i sobrevolen els caps de les persones que es multipliquen entre elles dues. Ni mare ni filla saben com interpretar la mirada que veuen en l'altra. La Maria albira una sospita en els ulls de la nena. Pot ser que ho

sàpiga? Pot ser que, entre els seus poders màgics, també sàpiga llegir la ment? I la Clara veu una preocupació fonda i greu en els ulls de sa mare, com si en comptes de preparar-se per aplaudir la seva bufada, estigués a punt d'arrencar a plorar.

Un desig.

Pensa un desig, li diuen.

Té clar el seu desig. És poc de nena, segurament. N'ha de tenir un altre preparat, per si ha de revelar-lo o parlar-ne amb algú. Dirà que un cap de setmana al càmping, com van fer fa dos anys. Però no és aquest, el seu desig. Al càmping es va avorrir una mica, de fet. Massa gent i massa brutícia pel seu gust. El seu desig de debò és impropri d'una nena de nou anys. Però cadascú desitja el que vol, no? La Clara bufarà desitjant una cosa ben concreta: que res no canviï.

Perquè sap que tot és precari. Com a calcs Segarra, que van tenir un accident amb el cotxe i l'Èric, el seu company de classe, ja fa dos mesos que no ve a l'escola. O com a calcs Sunyer, que el pare de la Laia va marxar de casa i ara només el veu un cap de setmana de cada dos i, diu la Laia, sempre està trist i nerviós, son pare. I sa mare de vegades li fa unes festes exagerades i altres vegades, els caps de setmana, fa unes migdiades tan llargues que la Laia comença a preocupar-se'n. Tot és precari. Tot pot canviar d'un dia per l'altre.

La Clara no pateix per son pare. Son pare és un home ferm i distant. No s'hi pot comptar massa, és cert, però, com que odia els canvis, no serà per ell que res canviï. En canvi, sa mare porta un temps estranya. Com si estigués cansada, però no cansada de fer res, sinó cansada de ser qui és. Alguns cops sospita que està enfadada amb ella i aleshores s'esforça encara més a fer-ho tot bé, a ajudar-la, a plegar-se ella mateixa la roba i treure-li feina. Però no sembla que ella ho valori, això. Sospita que li passa alguna cosa que no encerta a ubicar. Per això desitja que res no canviï. Que l'any que ve només hi hagi un número diferent, fonent-se sobre el pastís, encara que torni a ser de la bleada de la Ladybug i hagi de dur un altre vestit, morat, o beix, o rosa, o de qualsevol altre color encara més horrorós que el groc Pokémon aquest que du avui.

La Maria conté la respiració, s'espipella els dits i fa rebotar un taló al terra. Tot sense adonar-se'n. Tot sense deixar de mirar el gest de concentració de la Clara, que pensa un desig. El darrer cop que li va tocar a ella bufar l'espelma, també va dubtar per un segon. No perquè no tingués clar el seu desig. El tenia claríssim. No. El dubte va venir de la possibilitat que es complís. Potser no els formularíem igual, els desitjos, si penséssim que realment es poden complir. Potser demanaríem coses més importants. La pau al món. Cases per als sensesostre. La cura del càncer o del coronavirus. Però no: la gent demana regals, vacances o dies a l'Illa Fantasia. Què va demanar ella? Quelcom tan simple com un verb en infinitiu: marxar.

Per què vol marxar, la Maria? La mare vol marxar perquè no pot més. Perquè s'ofega entre les parets d'aquella casa impol·luta. S'ofega en aquell rol de dona abnegada, a qui tothom dona per descomptada. Tantes coses com fa i com en són, totes, de prescindibles. Què passaria si desaparegués? La resposta no pot ser més tràgica: segurament res. I, no obstant això, s'angoixa sota tantes tasques i obligacions. I s'angoixa encara més sota tanta, tantíssima, invisibilitat. És com si s'hagués convertit en algú transparent. Com si quan la gent mira cap a ella, en realitat, hi veïés a través. Mai ha estat massa cosa, és cert. Sempre ha estat quelcom en funció dels altres. Dels pares, del marit, de la Clara. Des del dia que va néixer i li van posar Maria perquè la mare ja se'n deia, i la mare de la mare també. Maries intercanviables, substituïnt-se unes a les altres, com si res fos propi, com si només fossin portadores d'un nom anodí i d'unes tasques feixugues i innecessàries, sense l'oportunitat de decidir res per elles mateixes. Mares i Maries transmissores d'un nom, d'un rol i d'una sang que ni han triat ni se'n poden alliberar. Anònima i invisible, la Maria viu a la perifèria de la seva pròpia vida, com si en fos una espectadora avorrida de contemplar-se. Com seria, es pregunta, ser la protagonista del teu món?

La Maria vol marxar perquè potser així quelcom canvia, per primera vegada. I només això, només la perspectiva del canvi, ja és tan llaminera, tan atractiva, que s'hi tiraria de cap. Però no pot, és clar. No pot abandonar la Clara, oi? Quina mare ho faria, això? Algun pare ho fa. Mira els Sunyer, per exemple. El Jordi va marxar i tothom va assumir-ho ràpidament. Es van activar els mecanismes

de normalització habituals. A ell el van posar a parir al corrillo de l'escola. A ella la van consolar i la van animar a apuntar-se a *zumba*, a Tinder i a pintura. Tot en ordre. I ara ell ja és lliure i ella està tan atrapada com sempre, si no més. Però podria marxar, la Maria? En seria capaç? Sense cap raó concreta i explicable? Amb una nena de postal? Amb un marit que, per no aixecar-se-li, ni tan sols se li aixeca la veu? Sense banyes, ni bronques, ni teràpies, ni res? Seria inexplicable. És massa difícil. Potser si ella fos un altre tipus de persona, potser si fos més valenta, potser si tingués menys responsabilitats, s'atreviria a fer-ho. Potser si ho demanés bufant una espelma...

Quan passes de l'espelma al full d'Excel, però, tot es torna més fàcil. Potser el que més coratge demana és precisament formular el desig: tancar els ulls, concentrar-s'hi molt, ajuntar i visualitzar les sis lletres al teu cap, m-a-r-x-a-r, agafar aire i bufar. Bufar com si fos l'últim pastís. "Quasi la tires!", va dir la Clara, quan l'espelma es va tombar, de la forta bufada de sa mare, fa quatre mesos. Son pare la va posar drete i li va donar el ganivet. No era un pastís de Ladybug, sinó un de pasta de full i moltes fruites caramel·litzades i cobertes d'una mena d'almívar dens i gelatinós. Seria l'última espelma amb ells? Que bo va ser el pastís, un cop va haver bufat aquella espelma. Coratge. Un cop de vent. Quasi la tires. Sis lletres. Marxar.

El verb és fàcil si es conjuga en forma de llista. Una maleta grossa i una petita, de mida de cabina. Roba no cal comprar-ne gaire, perquè la que tens a casa bé que serveix. Total, ningú se n'adonaria, si s'endugués tres quartes parts del seu armari. Una capseta amb les quatre joies que sí que voldria conservar, les que són seves de debò, les que signifiquen coses. L'assegador de cabells i quatre *potingues*. El llibre de la Ferrante que s'està llegint, que no el voldria deixar a mitges. Passaport i DNI, és clar. Tants diners en efectiu com pugui fer desaparèixer dels comptes dels bancs a base d'anar-ne traient i apartant una miqueta cada setmana. Un compte corrent en un banc d'aquests que et demanen poques explicacions i cap desplaçament. Una taquilla a Sants pagada per avançat, on anar-hi deixant les coses. En el fons, calen poques coses, per marxar. Només coratge, una bufada i sis lletres.

Per què necessita marxar? Per tornar a començar? Per reinventar-se? Per ser ella mateixa de debò o per deixar de ser-ho? Aquestes preguntes li semblen prematures. Començaria amb un tren.

França amunt, de moment. Potser instal·lar-se en un poblet del nord d'Itàlia. Sempre ha volgut parlar italià. Es podria seguir dient Maria, a Itàlia. Potser trobaria feina en un forn o una botigueta on fessin pasta fresca. Aprendria italià i a fer pasta fresca al costat d'una senyora grossa i maternal que li explicaria moltes anècdotes i faria poques preguntes. Potser escriuria un diari. No té pressa. Un parell de trens seran suficients. No fuig de la policia. No cal cap vol transatlàntic. Podria marxar a Sabadell o a Solsona o a Segòvia i potser ja ni la trobarien. Però començarà per Itàlia, per algun poblet que tingui un nom bonic. Algun lloc on pugui ser una nova Maria. O la Maria de debò, si és que no és el mateix.

I després d'aprendre italià i a fer pasta fresca, què? Després de ser una nova Maria o una Maria autèntica, què passaria? Miraria enrere? Observa la seva filla i intenta imaginar-se-la amb cinc, deu o quinze anys més. Serà tan guapa, tan ferma... Ho voldria, que la trobessin? La Clara tanca els ulls i dibuixa un somriure. Ja sap el seu desig postís. El desig que dirà que és el seu desig i que emmascara el desig real, tan secretament antagònic del desig de sa mare. Amb els ulls tancats sembla més gran, pensa la Maria. Prou gran com per superar-ho. Prou gran com per poder entendre-ho, més endavant, quan toqui. Quan la busqui. Quan la trobi. Si és que vol deixar-se trobar, que encara no ho sap. S'imagina la trucada, d'aquí a deu o quinze o vint-i-cinc anys. "De debò ets tu?". "T'he trobat tant a faltar". "Deixa que t'ho expliqui". "No cal, mama, no cal. T'entenc tant. No vull que m'ho expliquis. Només vull que em diguis on ets per venir a abraçar-te". Qui fuig pensant en com tornarà? Qui marxa pensant en com seguirà estant present?

El que més costaria seria la carta. Una carta amb explicacions que no es deixaria escriure perquè no sabia què posar-hi que no semblés una disculpa. Segurament perquè el que caldria només podria ser una disculpa. En comptes d'això, hi abocaria pensaments inconnexos. Hi parlaria d'una última oportunitat. Del feixuc pes de la planxa i el microones. De la claustrofòbia de la plaça del poble. Escriure, guixar, llençar i reescriure paràgrafs sencers. Potser és massa responsabilitat per a un sol paper. Potser hauria de deixar que hi traspuessin les seves pors. Les pors que la considerin una persona massa egoista, una mala mare. Una bona persona fuig de la seva família? Una bona mare abandona la seva filla? Escriuria

i guixaria que és el moment de viure malgrat les seves pors. El moment de sobreviure a allò que segur que pensaran d'ella. Escriuria i guixaria que espera que puguin perdonar-la, entendre-la o, si més no, perdre poc temps odiant-la. No val la pena. La vida és massa curta com per perdre-la odiant, o planxant, o fregant el plat del microones.

–Pensa un desig! –ha demanat son pare, orgullós.

–Va, Clara, un desig ben gros! –ha reforçat la iaia, expectant.

En el temps que triga a tremolar la flama d'una espelma, la Clara ha agafat aire, l'ha retingut dins els pulmons, ha creuat una mirada amb sa mare, ha tancat els ulls i ha somrigut.

La Clara bufa l'espelma. Bufa amb fermesa, però continguda. Cal evitar que voli saliva, en la bufada, que després a les fotos es veu tot. No cal tombar l'espelma ni fer vessar la cera per sobre les malles cenyides de la superheroïna bleda. “Que res no canviï”, diu una veu dins d'ella, tot i que sap que els desitjos no es compleixen i que tot plegat són supersticions. “Marxar”, va dir la veu dins sa mare, quatre mesos abans, tremolant de nervis i expectació, per si es complia. La flama de l'espelma torna a tremolar, se somou i pampallugueja. Com un llum que va i ve. Ara encès, ara apagat. Fugaç i precari. Ara encès, ara apagat. Supersticions, anhels i temors. Ara encès. Ara apagat. Ara hi és. Ara ja no. Com el llum d'un intermitent.

Com el llum de l'intermitent que es reflecteix sobre la humitat del seu carrer, unes hores més tard, quan tothom ja dorm i es fa fosca la nit Clara. Ara encès. I ara ja apagat, quan el taxista impulsa la banyeta de l'intermitent, el cotxe avança i el tancament automàtic centralitzat s'activa amb un 'clac' sord i sec, que silencia la seva vida, tal com fins ara l'havia conegut. Ara hi és. Ara ja no. Ara encesos, ara fugaços, ara ja invisibles, els llums del taxi que llisca nit enllà. Els de la casa que queda enrere. Els dels ulls d'una filla que no veurà créixer. Els d'un rentavaixelles ple de plats amb restes de pastís, de gots a mig escurar i de desitjos a mig pensar, a mig complir.

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

Participen:

Arenys de Mar

Arenys de Munt

Argentona

Cabrera de Mar

Cabrils

Caldes d'Estrac

Calella

Canet de Mar

Dosrius

Malgrat de Mar

Mataró

Montgat

Òrrius

Sant Andreu de Llavaneres

Sant Pol de Mar

Sant Vicenç de Montalt

Teià

Tiana

Tordera

Vilassar de Dalt

Vilassar de Mar